

OFF HOLLAND PRESENTEERT

JONGE COMONISTEN

MANFRED STAHNKE

SHAFFYTHEATER AMSTERDAM, 9 JUNI

AANVANG: 21.30 UUR

MANFRED STAHNKE - Hamburg

HAMBURG CONSORT

Gisela Müller	fluit
Hans Wilhelm Goetzke	saxofoon
Mike Rutledge	altviool
Gesine Dreyer	harp
Seth Josel	MIDI-gitaar
Hubertus Dreyer	piano en keyboards
Mari Takano	keyboards
Hans Peter Reutter	keyboards
Manfred Stahnke	keyboards en computer

programma

Manfred Stahnke MALAITA, voor MIDI-gitaar, en computer
PARTCH HARP, voor harp in microtonale stemming en
DX 7-II synthesiser

Hubertus Dreyer IMPROVISATION, voor piano in asymmetrische stemming

Mari Takano KHYAL, voor ensemble
ARE YOU GOING WITH ME?, voor ensemble
CASABLANCA, voor ensemble

pauze

Manfred Stahnke PARTOTA, voor piano in asymmetrische stemming

Hans Peter Reutter SISSI VON MANDELBISS
HINKEL (uit Märchenbilder II), voor fluit
en keyboards in microtonale stemming

LITTLE FACOTTS (uit blaaskwintet 1989/90), bewerkt voor
fluit, altviool en 2 keyboards in microtonale stemming

MANFRED STAHNKE

-Malaita
-Partch Harp
-Partota

De Hamburgse componist Manfred Stahnke (1951) is reeds lang geïntrigeerd door microtonaliteit: het gebruik van toonafstanden kleiner dan de halve toon die in de Westerse kunst-muziek al eeuwenlang de kleinste afstand tussen twee tonen is. Zijn muziek is dikwijls geschreven in microtonale, of asymmetrische stemmingen die afwijken van de gebruikelijke gelijkzwevende stemming. Stahnke combineert graag de natuurlijke klank van de instrumenten met het gebruik van elektronica en zijn streven om uitvoerende musici en elektronische klankproductie-middelen samen te brengen, resulteerde in de oprichting van het Hamburg Consort. Dit ensemble van componerende musicus en musicerende componisten maakt ruim gebruik van geavanceerde elektronica. De musici zijn echter niet slechts geïnteresseerd in technische nieuwigheden. Het gaat het Hamburg Consort om het 'herontdekken van de oude microtonale kwaliteit, eigen aan de oudere (traditionele) Europese (volks) muziek'. Men houdt daarbij open oor voor 'de niet Europese muziek in al haar rijkdom en ondogmatisch raffinement'.

Manfred Stahnke studeerde piano, compositie en muziekwetenschap in Duitsland en de Verenigde Staten bij onder meer Wolfgang Fortner, Klaus Huber, Györgi Ligeti en Ben Johnson. Hij promoveerde op de Derde Pianosonate van Pierre Boulez. Stahnke schreef werken voor orkest, de opera's 'Usher' en 'Heinrich IV' en veel kamermuziek.

De hieronder volgende toelichtingen zijn van de hand van de componist.

MALAITA is voortgekomen uit een improvisatie die door een sequenzer-programma werd vastgelegd. De uit gelijke toonafstanden opgebouwde zeventoons-hogetoonladder is geïnspireerd op de muziek uit het Stille Zuidzee gebied. Zowel het rimische verloop van Malaita als de vorm en het gebruik van microtonale elementen, afkomstig uit de Oceanische muziekcultuur, vertonen verwantschap met het werk van de Italiaanse componist Giacinto Scelsi.

In PARTCH HARP worden asymmetrische toonladders gebruikt die een extreme vorm van microtonaliteit mogelijk maken. De afzonderlijke toonhoogte worden gekozen uit een zeer gedifferentieerd veld van dicht bijeen gelegen micro-intervallen. Ik buig respectvol voor Harry Partch, de grote Amerikaanse microtonalist.

PARTOTA biedt een sythese van oude Griekse gekleurde melodieën, Noord Europees klankbewustzijn en jazz. Het lijkt alsof deze muziek afkomstig is van een van oorsprong door de Grieken bevolkt eiland in de Middenlandse Zee, dat later door de Noormannen werd bezocht, en dat nu beroemd is om zijn Afro-Amerikaanse café muziek.

HUBERTUS DREYER Improvisation

De improvisationen van Hubertus Dreyer vermengen op een bijzondere wijze verschillende muzikale 'bewustzijns' waarvan men tot voor kort aanam dat ze niet met elkaar te verenigen waren. Dreyer is duidelijk hoorbaar geworteld in de klassiek en hedendaagse gecomponeerde muziektraditie (hij studeerde bij György Ligeti), maar hij heeft tegelijkertijd ook invloeden uit de pop en jazzmuziek ondergaan. Beide elementen zijn in zijn muziek samengebracht en vervolgens ingekleurd door Dreyers beleving van de Afrikaanse Polyritmiek. Dreyer brengt een muzikale synthese tot stand waarvan de onderdelen tot een onlosmakend, en eigen geheel samensmelten.

MARI TAKANO -Khyal
 -Are you going with me?
 -Casablanca

De componiste tekent aan:

'Radio, televisie, vliegtuigen, enzovoorts maken onze wereld steeds kleiner (de problemen waarvoor de mensheid zich gesteld ziet laten zich noch nationaal, noch individueel oplossen, maar kunnen alleen nog maar op wereldniveau en internationaal benaderd worden): nationale en culturele grenzen zijn overbodig geworden, misschien staan ze wel op het punt te verdwijnen.

Even overbodig zijn naar mijn idee de grenzen tussen jazz, pop, folklore, technische muziek en de Europese klassieken. Beethoven (Boulez) is niet beter dan Prince, of Kabuki; het slechts anders.

Een groot deel van de gecomponeerde muziek uit Japan staat in het teken van een minderwaardigheidscomplex tegenover de Europese muziek. Als Japanse probeer ik noch de laatromantische symfonische traditie op een Aziatische manier te vertalen, noch als vrouw mannelijke, interlectueel gelegitimeerde muziek te componeren.

Ik zoek naar een nieuwe, eenvoudige, heldere muziek die- als ik geluk heb- in onze gedachten een positieve richting kan geven (Geen jazz, geen pop, geen Beethoven (Boulez), geen Kabuki, geen..., wanneer ook gecomponeerd).

HANS PETER REUTTER -Sissi von Mandelbiss
 - Hinkel (uit Märchenbilder II)
 -Little Fagotts

Reutter zegt over zijn werk:

'In vaktechnische zin zijn de tijdens dit concert uitgevoerde werken microtonale etudes. Het zijn oefeningen voor de componist om met niet-octaverende (zich één octaaf hoger exact herhalende) toonladders te leren werken en de eigen wetten van dat toonmateriaal te leren kennen. Ik werd niet teleurgesteld in mijn verwachting dat ik door het gebruik van de tot nu toe niet aangewende toonhoogte-constellaties een nieuwe, eigen, muzikale taal zou kunnen vinden. Het toonmateriaal dwingt die eigen stijl af. Daar tegenover heb ik het poëtische idee van het romantische genrestuk geplaatst (Niet voor niets verwijs ik naar Schumann's en Bretano's Märchenbilder). De luisteraar wordt onbewust uit vertrouwd gebied gevoerd naar een plaats waar hem de grond onder zijn voeten ontnomen wordt.'

COLOFON

Dit programmaboek is een uitgave van Off Holland. Off Holland is een coproductie van de Stichting voor Bijzondere Kunstmanifestaties en het VPRO-Festival. Hoofdsponsor is Het Parool
Telefoon: 020 276566. Telefax: 020 203459. Telegram adres; Kleine Gartmanplantsoen 21, 1017 RP Amsterdam. Programmering; Monica van Steen, Elmer Schönberger, Wim Laman, Marc Jonkers en Adriaan 's-Gravesande. Productie: Monica van Steen, Marja Molewijk, Odette Toeset en medewerkers persdienst Holland Festival. Zakelijke leiding: Marcel de Zwaan Off Holland komt tot stand met subsidie van het Ministerie van W.V.C., Gemeente Amsterdam, Gemeente 's-Gravenhage en Le Commissariat aux relations internationales de la Communication Française et Belge. Met dank aan Cristofori, Amsterdam. Ontwerp omslag en logo Off Holland: Bob Takes.